

ЕТИОЛОГІЧНА СТРУКТУРА САЛЬМОНЕЛЬОЗУ ПТИЦІ В ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ РЕГІОНІ

Карчевська Тетяна Миколаївна,

кандидатка ветеринарних наук, доцентка кафедри

інфекційних та інвазійних наук, Заклад вищої освіти

«Подільський державний університет», м. Кам'янець-Подільський

ORCID: 0000-0002-5693-916X

Актуальність. Сальмонельоз птиці – інфекційна бактеріальна хвороба, яка є однією з найактуальніших проблем сучасного птахівництва у всіх країнах світу, яка характеризується гострим перебігом у вигляді септицемії у молодняку і латентною інфекцією у дорослої птиці. Економічні збитки за сальмонельозу курей складаються здебільшого із втрат від загибелі курчат раннього віку, відставання їх в рості і розвитку, зниження яєчної і м'ясної продуктивності дорослого поголів'я, вибраковки хворих і сальмонелоносіїв, обмежень збуту продукції із господарств, неблагополучних із сальмонельозу курей, витрат на оздоровлення господарств тощо. Птиця, що перехворіла на сальмонельоз, виділяє збудника та інфікує обладнання, воду, корми, предмети догляду, ґрунт тощо. Крім того, такі ослаблені кури більше піддаються впливу інших патогенних агентів. [1-2]. Незважаючи на численні дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених щодо питань епізоотологічних особливостей і профілактичних заходів [3-4] проблема сальмонельозу птиці залишається досить актуальною і в умовах сьогодення.

Згідно проведеного епізоотологічного аналізу щодо розповсюдження сальмонельозу птиці на території України за 2012–2021 роки [5] кількість позитивних зразків становила 0,3 % від загальної кількості досліджених. Найбільша кількість позитивних зразків під час досліджень біологічного й

патологічного матеріалу щодо сальмонельозу птиці була виявлена у Сумській (156) та Луганській (186) областях. В Хмельницькій області, згідно отриманих авторами даних, кількість виявлених позитивних зразків була незначною. Що ж до вивчення етіологічної структури сальмонельозу птиці в Хмельницькій області подібні дослідження не проводились.

Мета: вивчити епізоотичну ситуацію та етіологічну структуру сальмонельозу птиці в Хмельницькому регіоні за 2014 – 2022 роки.

Матеріали і методи дослідження. В роботі використовували та опрацьовували дані експертиз Хмельницької регіональної державної лабораторії ветеринарної медицини. Виділення збудників сальмонельозу проводились бактеріологічним, мікроскопічним та серологічними методами, із серологічних методів досліджень застосовувалась реакція аглютинації.

Результати досліджень. Як показали результати проведеного аналізу, в Хмельницькому регіоні циркулює три види збудників сальмонельозу птиці: *Salmonella enteritidis*, *S.gallinarum-pullorum* і *S.typhimurium* Домінуючим виявився серотип *Salmonella enteritidis* (64 випадки), в меншій кількості випадків (33) було виявлено серотип *S.gallinarum-pullorum* і в найменшій кількості випадків (4) було зареєстровано серотип *S.typhimurium*.

З досліджуваного матеріалу найбільше випадків сальмонельозу (по 31 випадку) було виявлено в посліді птиці (*S.enteritidis* (23), *S.gallinarum-pullorum* (4), *S.typhimurium* (4)) і трупах курей (*S.gallinarum-pullorum* (11), *S.enteritidis* (20)), та дещо менше (15 випадків) – в змивах з обладнання (*S.gallinarum-pullorum* (5) і *S.enteritidis* (10)), в яйцях курей – 10 випадків (*S.gallinarum-pullorum* (6) і *S.enteritidis* (4)), в підстилці з ящиків для транспортування – 8 випадків (*S.gallinarum-pullorum* (1) і *S.enteritidis* (7)), в завмерших ембріонах – 4 випадки (*S.gallinarum-pullorum*) і найменшу кількість випадків (2) було виявлено у 1-добових курчат (серотип *S.gallinarum-pullorum*).

Висновки. Домінуючим збудником сальмонельозу птиці в Хмельницькому регіоні виявився серотип *S.enteritidis*. Досліджуваним

матеріалом, в якому найчастіше виявляли збудників сальмонельозу різних серотипів, були трупи птиці та їхній послід.

Список використаних джерел:

1. Корнієнко Л.Є., Наливайко Л.І., Недосеков В.В та ін. (2013). Інфекційні хвороби птиці (навчальний посібник) Херсон: Олді-плюс. С.381-403.

2. Obe, T., Nannapaneni, R., Schilling, W., Zhang, L., McDaniel, C., & Kiess, A. (2020). Prevalence of *Salmonella enterica* on poultry processing equipment after completion of sanitization procedures. *Poultry science*, 99(9), 4539-4548. doi: 10.1016/j.psj.2020.05.043.

3. Сень О.М., Салій О.О., Мазуркевич В.І., Собко Ю.А. (2020). Імуногенність та тривалість імунітету полівалентної вакцини проти сальмонельозу курей. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*. 11(4).506-512. doi:10.15421/022077

4. Авдос'єва І.К., Регенчук В.В., Дмитроца В. І. (2019) Перспектива використання фагів для профілактики та лікування сальмонельозу птиці. *Науково-технічний бюлетень Державного науково-дослідного контрольного інституту ветеринарних препаратів та кормових добавок і Інституту біології тварин*. Вип. 20, № 2. С.162-168. doi: 10.36359/scivp.2019-20-2.21

5. Чечет О.М., Карпуленко М.С., Корнієнко Л.Є., Уховський В.В., Мороз О.С., Гайдей О.С., Гутий Б.В., Крушельницька О.В. (2022). Епізоотологічний аналіз розповсюдження сальмонельозу птиці на території України за 2012–2021 роки. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Серія: Ветеринарні науки*. Т.24. : 106. С. 68-73. doi:10.32718/nvlvet10611

